

DOKUMENTACIJA

KOREJSKI TRGOVAČKI ZAKONIK

(Knjiga V, Pomorska trgovina)

GLAVA I. BROD

Čl.740 (Definicija broda) U ovom Zakoniku brodom se smatra svaki plovni objekt koji se koristi za plovidbu na moru u cilju vršenja trgovinskih transakcija, kao i drugih transakcija koje se vrše radi sticanja dobiti.

Čl.741 (Čamci i brodovi na vesla) Odredbe ovog dijela ne primjenjuju se na male čamce i na brodove koji plove isključivo ili pretežno na vesla.

Čl.742 (Pripadnosti broda) Svi predmeti koji su unijeti u inventar broskog pribora smatraju se pripadajućima brodu.

Čl.743 (Prijenos prava na brodu) Prijenos prava na brodu može se vršiti isključivo na osnovu sporazuma stranaka. Međutim, ovaj prijenos se ne može isticati prema trećoj osobi ako nije bio upisan i ako bilješka o tome nije unijeta u sertifikat o nacionalnosti.

Čl.744 (Zadržavanje ili privremeno zadržavanje broda) Mjera zadržavanja ili privremeno zadržavanje ne može se primijeniti na brod koji je završio pripreme za početak putovanja. Međutim, ove se odredbe ne primjenjuju na obveze koje su nastale u vezi s vršenjem priprema za putovanje.

Čl. 745 (Mali brod) Odredbe prethodna dva članka ne primjenjuju se na brodove čija je nosivost manja od 20 bruto registarskih tona.

GLAVA II. VLASNIK BRODA

Čl.746 (Ograničenje odgovornosti vlasnika broda) Odgovornost vlasnika broda ograničena je na iznos koji odgovara vrijednosti broda i njegovog pribora,

vozarini i naknadi materijalne štete koja se odnosi na brod, potraživanje za obeštećenja ili svaku pripadnost broda u sljedećim slučajevima koji se odnose na putovanje:

1. naknada štete trećim osobama koja je izazvana radnjom ili krivicom zapovjednika posade, pilota ili drugih osoba u službi broda;

2. naknada štete nastale na teretu koji je predan zapovjedniku radi prijevoza, ili na bilo kojoj stvari na brodu;

3. obveze koje proizlaze iz teretnice;

4. naknada štete izazvane nautičkom greškom počinjenom u obavljanju ugovora;

5. svaka obveza vađenja podrtine potonulog broda i sve obveze u vezi s tim;

6. nagrada za pružanje pomoći i spašavanje;

7. svaki doprinos vlasnika broda u zajedničku havariju; i

8. obveze koje proizlaze iz ugovora koje je zaključio ili iz poslova koje je obavio zapovjednik djelujući u okviru svojih zakonskih ovlaštenja izvan luke pripadnosti broda, kada su ti ugovori i poslovi bili potrebni za očuvanje broda ili nastavak putovanja, pod uvjetom da te odredbe nisu nastale uslijed nedovoljnosti ili nepravilnosti uređaja ili skladišta u vezi s pripremama za putovanje.

Čl.747 (Granice odgovornosti) U pogledu obveza navedenih u točkama 1 do 5 prethodnog članka, odgovornost ne može prijeći ukupan iznos od 150.000 Hwana po toni zapremnine broda.

Čl.748 (Izuzetak od ograničenja odgovornosti) Ograničenje odgovornosti iz prethodna dva članka ne primjenjuju se na sljedeće obveze:

1. obveze nastale radnjom ili krivicom vlasnika broda;

2. svaka od obveza navedenih u točki 8 čl.747, ako je vlasnik broda ovlastio ili odobrio preuzimanje te obveze;

3. obveze vlasnika broda nastale zapošljavanjem zapovjednika, posade i drugih osoba u službi broda.

Čl.749 (Dokazivanje vrijednosti broda, itd. te procjena vrijednosti) Vlasnik broda koji se koristi, u skladu s odredbom Čl.746, ograničenjem odgovornosti do vrijednosti broda, vozarine i pripadnosti broda mora dokazati tu vrijednost.

Procjena vrijednosti broda vrši se prema stanju broda u dolje navedeno vrijeme:

1. U slučaju sudara ili drugih nezgoda u pogledu svih potraživanja koja su s tim povezana, uključujući potraživanja po osnovi ugovora koja su nastala prije dolaska broda u prvu luku u kojoj je pristao nakon nezgode, kao i u pogledu potraživanja po osnovi zajedničke havarije; procjena vrijednosti broda vršit će se prema stanju broda u vrijeme njegovog ulaska u tu prvu luku. Ako prije tog vremena nova nezgoda, različita od prve nezgode, umanjuje vrijednost broda, svako takvo umanjenje vrijednosti ne uzima se u obzir prilikom razmatranja potraživanja koja su u vezi s prethodnom nezgodom. U pogledu nezgoda nastalih za vrijeme boravka broda u luci, procjena vrijednosti se vrši prema stanju broda nakon nezgode u toj luci.

2. Ako se radi o potraživanjima koje se odnose na teret ili proizlaze iz teretnice, a ne radi se o potraživanjima iz prethodne točke, procjena vrijednosti se vrši prema stanju broda u luci odredišta tereta, ili na mjestu gdje je putovanje prekinuto. Ako je teret upućen u više luka, a šteta je povezana s istim uzrokom, procjena vrijednosti se vrši prema stanju broda u prvoj od tih luka,

3. U svim ostalim slučajevima navedenim u čl.746, procjena vrijednosti vrši se prema stanju broda na kraju putovanja.

Vozarina se smatra paušalnim iznosom koji u svim slučajevima iznosi 10% od vrijednosti broda na početku putovanja. Ta naknada se duguje čak i kad brod nije zaradio nikakvu vozarinu na tom putovanju.

Naknada za materijalna oštećenja koja je brod pretrpio od početka putovanja smatra se pripadnošću broda. Plaćanje po osnovi policia osiguranja, nagrada, subvencija i druge nacionalne pomoći ne smatraju se pripadnostima broda.

Čl.750. (Ograničenje odgovornosti u slučaju smrti ili tjelesne povrede) Kad je smrt ili tjelesna povreda izazvana radnjama ili krivicom zapovjednika, posade, pilota ili druge osobe koja je u službi broda, vlasnik broda je odgovoran prema žrtvama ili njihovim pravnim sljednicima do iznosa koji prelazi ograničenje odgovornosti iz čl.747 do iznosa od 150.000 Hwana po toni zapremnine broda.

Žrtve iz iste nezgode ili njihovi pravni sljednici sudjeluju zajedno po istom rangu u podjeli iznosa koji predstavlja ograničenje odgovornosti.

Ako žrtve ili njihovi pravni sljednici nisu u cijelosti dobili naknadu iz prethodnog stavka, oni tada sudjeluju u odnosu na ostatak potraživanja u istom redu s ostalim vjerovnicima u podjeli iznosa navedenog u čl.747, pri čemu se vodi računa o redu prvenstva.

Ograničenje odgovornosti iz prethodna dva stavka ne primjenjuje se na zapovjednika, posadu ili druge osobe u službi broda.

Odredba stavka 1. ne primjenjuje se na slučajeve kad je vlasnik broda, koji se ne koristi za prijevoz putnika i čija nosivost ne prelazi 300 tona, odgovoran za potraživanja koja proizlaze iz smrti ili tjelesne povrede putnika.

Čl.751 (Računanje zapremnine broda) Zapremninom broda smatra se:

1. u slučaju parobroda i drugih brodova na mehanički pogon neto zapremnina uvećana za zapremninu koju zauzima strojarnica koja je bila odbijena od bruto težine radi dobijanja neto težine; i

2. u slučaju ostalih brodova neto zapremnina.

Čl.752 (Posebno pravilo o odgovornosti zapovjednika koji je ujedno vlasnik ili suvlasnik broda) Kad je vlasnik ili suvlasnik broda ujedno zapovjednik, on se ne može pozivati na ograničenje odgovornosti za svoje greške, osim ako se ne radi o nautičkim greškama ili greškama posade i osoba koje su u službi broda.

Čl.753 (Suvlasnikove odluke u odnosu na korištenje broda) O pitanjima koja se odnose na korištenje broda koji je vlasništvo više suvlasnika odluke se donose većinom glasova prema vrijednosti udjela svakog suvlasnika.

O pitanjima koja se odnose na promjenu ugovora o suvlasništvu broda odluke se donose jednoglasnom suglasnošću svih suvlasnika.

Čl.754 (Suvlasništvo broda i teret troškova) Suvlasnici broda snose troškove koji se odnose na korištenje broda i na obveze koje iz toga proizađu razmjerno vrijednosti njihovih udjela.

Čl.755 (Raspodjela dobiti i troškova) Raspodjela dobiti i troškova vrši se razmjerno vrijednosti udjela suvlasnika na kraju svakog putovanja.

Čl.756 (Prijenos udjela) Svaki suvlasnik može, čak i u slučaju da između suvlasnika postoji partnerstvo, prenijeti na drugu osobu svoj udio bez suglasnosti ostalih suvlasnika. Međutim, ovo se ne odnosi na upravnika broda.

Čl.757 (Gubitak državne pripadnosti broda na kojem postoji suvlasništvo i prodaja udjela) Kada brod izgubi državnu pripadnost Republike Koreje zbog prijenosa udjela suvlasnika ili zbog gubitka državljanstva suvlasnika, ostali suvlasnici mogu kupiti taj udio po razumnoj cijeni ili podnijeti zahtjev sudu za prodaju tog dijela putem javne prodaje.

Kad brod koji pripada poduzeću izgubi državnu pripadnost Republika Koreja zbog prijenosa udjela članova, u slučaju "*hampyong hoesa*" (društvo s ograničenom odgovornošću) drugi članovi, a u slučaju "*hapcha hoesa*" (društvo s neograničenom odgovornošću) drugi članovi s neograničenom odgovornošću mogu kupiti taj udio po razumnoj cijeni.

Čl.758 (Pravo osobe koja se protivi odluci na prodaju) Ako suvlasnici odluče da počnu novo putovanje ili da izvrše značajnije popravke na brodu, svaki suvlasnik koji se protivi takvoj odluci može zahtijevati od ostalih suvlasnika da kupe njegov udio po razumnoj cijeni.

Svaka osoba koja namjerava postaviti zahtjev iz prethodnog stavka dužna je obavijestiti o tome ostale suvlasnike ili upravnika broda u roku od tri dana od dana takve odluke, a kad se radi o osobi koja nije sudjelovala u donošenju odluke, od dana kad je primila obavijest o toj odluci.

Čl.759 (Prijenos vlasništva na brodu za vrijeme putovanja) Ako za vrijeme putovanja bude izvršen prijenos vlasništva na brodu ili udjela u brodu, sticatelj ima pravo na dobit i obvezu da snosi gubitak iz tog putovanja, osim ako stranke nisu drukčije ugovorile.

Čl.760 (Imenovanje i upis menadžera broda) Suvlasnici mogu imenovati upravnika broda. Za imenovanje upravnika koji nije suvlasnik broda potrebna je suglasnost svih suvlasnika.

Imenovanje upravnika broda i okončanje njegovih ovlaštenja mora biti upisano.

Čl.761 (Ovlaštenja menadžera) Upravnik broda ima ovlaštenje da puđuzima sve sudske i vansudske radnje koje se odnose na korištenje broda.

U odnosu na ova ovlaštenja upravnika broda, ne mogu se isticati ograničenja protiv trećih osoba koja su u dobroj vjeri.

Čl.762 (Ograničenje ovlaštenja upravnika broda) Upravnik broda nije ovlašten, osim ako ne postoji posebno pismeno ovlaštenje da poduzima sljedeće radnje:

1. otuđiti brod, dati brod u zakup ili ga opteretiti založnim pravom;
2. poduzeti novo putovanje;
3. osigurati brod;
4. izvršiti značajnije popravke na brodu;
5. uzeti novac u zajam.

Čl.763 (Vođenje posebne knjige) Upravnik broda dužan je voditi posebnu knjigu o upravljanju suvlasništvom i u nju unositi sve podatke koji se odnose na korištenje broda.

Čl.764 (Izvještaj upravnika broda) Po završetku svakog putovanja upravnik broda dužan je bez odlaganja pripremiti dokumente i obračun u vezi s tim putovanjem te ih podnijeti suvlasnicima na odobrenje.

Čl.765 (Pravo zakupca da zahtijeva registraciju i djelovanje registracije) Zakupac ima pravo zahtijevati od vlasnika broda da surađuje prilikom upisa zakupa.

Zakup broda ako je upisan, ima djelovanje protiv trećih osoba od trenutka kad je izvršen upis.

Čl.766 (Zakup broda i pravni odnosi protiv trećih osoba) U slučajevima kada zakupac broda koristi brod radi vršenja trgovačkih djelatnosti ili drugih djelatnosti koje za cilj imaju sticanje dobiti, on ima, u odnosu na treće osobe, ista prava i obveze kao vlasnik u vezi s pitanjima koja se odnose na korištenje broda.

U slučaju navedenom u prethodnom stavku svako založno pravo koje je nastalo u vezi s korištenjem broda ima djelovanje prema vlasniku broda. Međutim, ovo se ne primjenjuje u slučajevima kad je založni vjerovnik znao da korištenje broda nije bilo u skladu s ugovorom.

GLAVA III. ZAPOVJEDNIK

Čl.767 (Imenovanje i smjenjivanje zapovjednika) Vlasnik broda može imenovati ili smijeniti zapovjednika broda.

Čl.768 (Zahtjev za naknadu štete zbog neopravdanog smjenjivanja) Ako je vlasnik broda smijenio zapovjednika bez opravdanog razloga, zapovjednik može od vlasnika broda zahtijevati naknadu štete koju je pretrpio zbog takvog smjenjivanja.

Ako je zapovjednik koji je ujedno suvlasnik smijenjen protiv svoje volje, može zahtijevati od ostalih suvlasnika da kupe njegov udio po razumnoj cijeni.

Ako zapovjednik namjerava postaviti zahtjev iz prethodnog stavka, dužan je bez odlaganja obavijestiti o tome ostale suvlasnike ili upravnika broda.

Čl.769 (Odgovornost zapovjednika da nastavi s obavljanjem svojih obveza) Ako je zapovjednik smijenjen ili je njegov rok službe istekao za vrijeme putovanja, on je dužan obaviti svoje obveze dok drugi zapovjednik ne bude u stanju obavljati poslove ili dok brod ne stigne u luku pripadnosti.

Čl.770 (Obveza postupanja s dužnom pažnjom) Zapovjednik se ne može osloboditi odgovornosti za štetu učinjenu vlasniku broda, naručitelju, primatelju i drugim zainteresiranim osobama, osim ako dokaže da nije počinio grešku u obavljanju svojih obveza.

Zapovjednik neće biti oslobođen odgovornosti navedene u prethodnom stavku prema drugim osobama izuzimajući vlasniku broda, čak kad je samo obavio svoju obvezu u skladu s uputstvima vlasnika broda.

Čl.771 (Odgovornost za imenovanje posade i za vršenje nadzora) Zapovjednik se ne može osloboditi odgovornosti za štete drugim osobama koje je izazvala posada obavljajući svoje obveze, osim ako dokaže da nije počinio grešku u izboru i nadzoru posade.

Čl.772 (Odgovornost za imenovanje zamjenika) Ako zapovjednik nije u stanju obaviti svoje obveze zbog više sile, on može na svoju odgovornost imenovati drugog zapovjednika da obavlja njegove obveze, osim ako zakonom nije drukčije predviđeno.

Čl.773 (Granice ovlaštenja) Za vrijeme dok se brod nalazi izvan luke upisa, zapovjednik je ovlašten poduzimati sve sudske i vansudske radnje koje su potrebne za putovanje.

Za vrijeme dok se brod nalazi u luci upisa zapovjednik je jedino ovlašten vršiti iskrcaj posade, osim u slučaju kad je dobio posebno ovlaštenje.

Čl.774 (Ovlaštenja u pogledu posebnih radnji) Zapovjednik broda ne smije poduzeti nijednu od sljedećih radnji (osim u cilju namirenja troškova popravka broda, nagrada za spašavanje i drugih troškova potrebnih za nastavak putovanja):

1. opteretiti založnim pravom brod ili njegove pripadnosti;
2. pozajmiti novac; i
3. raspolagati cijelim teretom ili njegovim dijelom.

Ako je zapovjednik raspolagao teretom, iznos štete će biti određen prema vrijednosti tereta u luci iskrcaja u vrijeme kad je brod trebao stići u tu luku. Međutim, svi nepotrebni troškovi bit će odbijeni od te vrijednosti.

Čl.775 (Ograničenje ovlaštenja) Nikakvo ograničenje ovlaštenja zapovjednika ne može se isticati protiv trećih osoba u dobroj vjeri.

Čl.776 (Raspolaganje teretom) Ako zapovjednik raspoláže teretom, to raspolaganje mora biti učinjeno na način koji je najpovoljniji za zainteresirane osobe.

U slučaju navedenom u prethodnom stavku, zainteresirane osobe će biti odgovorne vjerovniku za obveze koje su nastale raspolaganjem teretom od strane zapovjednika do iznosa koji odgovara vrijednosti tereta. Međutim ovo se ne primjenjuje na slučajeve u kojima je takva osoba kriva zbog nepažnje.

Čl.777 (Javna prodaja broda) Ako je brod postao nepopravljiv za vrijeme dok se nalazi izvan luke upisa, zapovjednik ga može prodati na javnoj prodaji uz dozvolu pomorskih vlasti.

Čl.778 (Slučajevi nepopravljivosti broda) Brod se smatra nepopravljivim u sljedećim slučajevima:

1. ako se brod ne može popraviti u mjestu gdje se nalazi, a ne može stići do mjesta gdje je popravak moguć;
2. ako bi troškovi popravka broda prešli tri četvrtine vrijednosti broda.

Kao vrijednost broda navedena u točki 2. prethodnog stavka, u slučajevima kad je brod oštećen za vrijeme putovanja, smatrat će se vrijednost broda na početku putovanja, a u ostalim slučajevima to će biti vrijednost broda prije nego je pretrpio štetu.

Čl.779 (Obveza podnošenja izvještaja i obračuna) Zapovjednik je dužan bez odlaganja izvijestiti vlasnika broda o svim važnim stvarima koje se odnose na putovanja.

Na kraju svakog putovanja zapovjednik je dužan o tome bez odlaganja podnijeti obračun vlasniku broda i o tome dobiti suglasnost vlasnika broda.

Uvijek kad vlasnik broda to zatraži, zapovjednik je dužan izvijestiti o stvarima koje se odnose na putovanje i obračun.

GLAVA IV. PRIJEVOZ

Poglavlje 1. Prijevoz tereta

Dio 1. Opće odredbe

Čl.780 (Vrste ugovora o prijevozu) Ugovori o prijevozu tereta podijeljeni su na dvije vrste:

1. ugovore na osnovu čarter partije kojima se cijeli brod ili dio broda daje na korištenje za prijevoz tereta; i
2. ugovore o prijevozu generalnog tereta.

Čl.781 (Čarter partija i pismeni ugovor o prijevozu) Svaka stranka u čarter partiji dužna je na zahtjev druge stranke dati toj stranci ugovor o prijevozu u pismenom obliku.

Čl.782 (Pismo spremnosti i vrijeme ukrcaja <stojnice> u čarter ugovorima) U slučajevima kad je ugovor zaključen na osnovi čarter partije, vlasnik broda dužan je odmah kad brod bude spreman za ukrcaj tereta obavijestiti naručitelja o tome pismom spremnosti.

Ako su stranke ugovorile vrijeme dozvoljeno za ukrcaj tereta, ono će se računati od idućeg dana nakon što je pismo spremnosti iz prethodnog stavka upućeno. U ovo vrijeme neće se računati dani u kojima je bilo nemoguće vršiti ukrcaj zbog više sile.

Za sav teret koji bi bio ukrcao nakon isteka ovog vremena vlasnik broda može zahtijevati razumnu naknadu.

Čl.783 (Obavještenje u slučaju da je krcatelj treća osoba) U slučajevima kada treća osoba, različita od naručitelja, vrši ukrcaj tereta, ako zapovjednik ne može utvrditi tko je ta osoba ili ako ta osoba ne ukrca teret, zapovjednik je dužan o tome bez odlaganja obavijestiti naručitelja. U tom slučaju naručitelja može krcati teret samo u vremenu koje je predviđeno za krcanje.

Čl.784 (Pravo na zahtjev za početak putovanja i ovlaštenje da se započne putovanje) Naručitelj je ovlašten zahtijevati od zapovjednika da započne putovanje čak i ako nije ukrcao sav teret.

Zapovjednik može, nakon isteka vremena koje je predviđeno za ukrcaj započeti putovanje čak i ako naručitelj nije ukrcao sav teret.

U slučajevima navedenim u prethodna dva stavka, naručitelj je dužan platiti puni iznos vozarine i sve troškove koji su nastali zbog njegovog propusta da ukrca sav teret, kao i dati odgovarajuće garancije ako vlasnik broda bude to zahtijevao.

Čl.785 (Prijevoz i krcanje određenog tereta i početak putovanja) Ako je ugovorom o prijevozu određen teret koji treba prevesti, krcatelj je dužan bez odlaganja ukrcati taj teret prema uputstvima zapovjednika.

Ako bi krcatelj propustio ukrcati teret, zapovjednik može odmah otpočeti putovanje. U tom slučaju krcatelj je dužan platiti puni iznos vozarine.

Čl.786 (Predaja isprava potrebnih za prijevoz) Naručitelj ili krcatelj dužni su u vrijeme roka predviđenog za krcanje predati zapovjedniku dokumente koji su potrebni za prijevoz.

Čl.787 (Dužnost ulaganja dužne pažnje zbog osposobljavanja broda za plovidbu) Vlasnik broda ne može se osloboditi odgovornosti za štetu nastalu zbog gubitka ili oštećenja tereta, kao i za zakašnjenje, osim ako dokaže da su on, njegova posada i druge osobe u službi broda u vrijeme početka putovanja uložili dužnu pažnju da se:

1. brod osposobi za sigurnu plovidbu;
2. brod popuni posadom, opremi i snabdije; i
3. dovedu u ispravno stanje skladišta, uređaji za zamrzavanje i hlađenje te drugi dijelovi broda radi prijema, prijevoza i čuvanja tereta koji se prevozi.

Čl.788 (Dužnost ulaganja dužne pažnje za čuvanje tereta) Vlasnik broda odgovoran je za štetu zbog gubitka ili oštećenja tereta, kao i za zakašnjenje,

koji nastanu zbog toga što su on, njegova posada ili druge osobe u službi broda, propustili uložiti dužnu pažnju prilikom preuzimanja, ukrcaja, slaganja, prijevoza, čuvanja, iskrcaja i predaje tereta.

Odredbe prethodnog stavka ne primjenjuju se na štete koje nastanu iz radnji zapovjednika, posade, pilota i drugih osoba u službi broda koje se odnose na plovidbu i upravljanje brodom, kao ni na štete od požara na brodu. Međutim, ovo ne vrijedi za požar koji je namjerno ili nepažnjom prouzrokovan od strane vlasnika broda.

Čl.789 (Isključenje odgovornosti) Vlasnik broda ne može biti oslobođen odgovornosti, osim ako dokaže da je uložio dužnu pažnju iz prethodnog članka.

Vlasnik broda biti će oslobođen odgovornosti iz prethodnog članka, bez obzira na odredbu prethodnog stavka, ako dokaže postojanje neke od sljedećih činjenica, kao i da je šteta na teretu prouzrokovana tom činjenicom. Međutim, ovo se ne primjenjuje na slučajeve kad je dokazano da bi šteta bila izbjegnuta da je uložena dužna pažnja iz prethodnog članka:

1. opasnosti ili nezgode mora ili drugih plovnih voda;
2. viša sila;
3. rat, pubune ili građanski rat;
4. piratska ili druga slična djela;
5. sudska zapljena, karantinska ograničenja i druga ograničenja koja nametnu vlasti;
6. djela primatelja ili vlasnika tereta, ili njihovih službenika;
7. štrajkovi, druge obustave rada i otpuštanje radnika;
8. spašavanje života ili imovine na moru ili skretanje s puta u tom cilju te svako drugo skretanje s puta iz opravdanih razloga;
9. nedovoljno pakovanje i neodgovarajuće oznake tereta; ili
10. posebna svojstva tereta i njegove skrivene mane.

Čl.790 (Zabrana ublažavanja odgovornosti vlasnika broda) Svaki sporazum stranaka kojim se ublažuju obveze i odgovornosti vlasnika broda u suprotnosti s prethodna tri članka smatrat će se nepostojećim i ništavnim.

Čl.791 (Raspolaganje teretom koji je protupravno ukrcan) Zapovjednik može u bilo koje vrijeme iskrcati teret koji je ukrcan protivno zakonu ili ugovoru, a može ga baciti u more ako bi predstavljao opasnost za brod ili za drugi teret koji se prevozi brodom.

Ako je zapovjednik izvršio prijevoz tereta iz prethodnog stavka, može zahtijevati plaćanje maksimalne vozarine koja se plaćala za takvu vrstu tereta u vrijeme i u mjestu ukrcaja.

Odredbe prethodna dva stavka bez utjecaja su na zahtjeve vlasnika broda ili drugih zainteresiranih osoba za naknadu štete.

Čl.792 (Raskid ugovora prije početka putovanja) Naručitelj može raskinuti ugovor prije početka putovanja nakon što plati polovicu vozarine.

Ako je ugovoreno putovanje u odlasku i povratku, naručitelj koji raskine ugovor prije putovanja u povratku, dužan je platiti dvije trećine vozarine.

Odredba iz prethodnog stavka primijenit će se u slučaju kad brod treba izvršiti putovanje iz druge luke u luku ukrcaja, a naručitelj raskine ugovor prije nego brod napusti luku ukrcaja.

Čl.793 (Ugovor o čarteru dijela broda i raskid ugovora) Naručitelj kod ugovora o čarteru dijela broda ili krcatelj mogu izvršiti raskid ugovora iz prethodnog članka samo zajednički s ostalim naručiteljima ili krcateljima. Čak i ako naručitelj ili krcatelj raskinu ugovor prije nego brod napusti luku, osim u slučaju navedenom u prethodnom stavku, dužni su platiti puni iznos vozarine.

Ako su naručitelj ili krcatelj ukrcali čitav teret ili dio tereta prije početka putovanja, oni ne mogu raskinuti ugovor bez suglasnosti ostalih naručitelja i krcatelja.

Čl.794 (Obveza plaćanja troškova i akontacije) I kad bi naručitelj ili krcatelj raskinuli ugovor prema odredbama čl.792. i st.1. prethodnog članka, oni nisu oslobođeni obveza platiti sve sporedne troškove i akontacije.

U slučajevima navedenim u st. 2. i 3. čl.792, naručitelj ili krcatelj dužni su platiti uz ono navedeno u prethodnom stavku, doprinos za zajedničku havariju ili spašavanje razmjerno vrijednosti tereta.

Čl.795 (Obveza snošenja troškova ukrcaja i iskrcaja) Ako u slučajevima navedenim u prethodna dva članka teret bude u cijelosti ili djelomično ukrcan, naručitelj ili krcatelj dužni su snositi troškove ukrcaja i iskrcaja.

Čl.796 (Posljedice propuštanja da se teret ukrca u ugovorenom vremenu) Ako naručitelj ili krcatelj propuste ukrcati teret u vremenu koje je bilo ugovoreno, smatrat će se da su raskinuli ugovor.

Čl.797 (Raskid ugovora nakon početka putovanja) Nakon početka putovanja naručitelj ili krcatelj ne mogu raskinuti ugovor, osim ako plate puni iznos vozarine, akontacije, prekostojnica i doprinos za zajedničku havariju ili spašavanje, kao i naknadu za sve štete koje nastanu zbog iskrcaja, ili predaju odgovarajuću garanciju.

Čl.798 (Iskrcaj tereta) Nakon što su pripreme za iskrcaj tereta završene, zapovjednik je dužan bez odlaganja o tome obavijestiti primatelja.

Ako je vrijeme iskrcaja ugovoreno, to vrijeme će se računati od sljedećeg dana po predaji obavještenja iz prethodnog stavka. U ovo vrijeme neće se računati dani u kojima je bilo nemoguće iskravati teret zbog više sile.

Ako je nakon isteka ugovorenog vremena ostalo neiskrcanog tereta, vlasnik broda može zahtijevati razumnu naknadu.(4X

Čl.799 (Prijevoz pojedinih stvari i iskrcaj) Ako je zaključen ugovor o prijevozu pojedinih stvari, primatelj je dužan bez odlaganja iskrcati teret prema uputstvima zapovjednika.

Čl.800 (Odgovornost primaoca i zapovjednikovo pravo pridržaja) Kada primatelj primi teret dužan je platiti vozarinu, sporedne troškove, akontacije, prekostojnice i doprinos za zajedničku havariju i spašavanje razmjerno vrijednosti tereta, u skladu sa sadržajem ugovora o prijevozu ili teretnicom.

Zapovjednik nije dužan predati teret prije nego bude plaćen iznos u skladu s odredbama prethodnog stavka.

Čl.801 (Vozarina) Ako je vozarina ugovorena na osnovi težine ili zapremine tereta, njen iznos će biti određen težinom ili zapreminom tereta u vrijeme predaje.

Čl.802 (Iznos vozarine) Ako je vozarina ugovorena na osnovi vremena, njen iznos će biti određen prema vremenu od dana početka ukrcaja do dana završetka iskrcaja.

Vrijeme navedeno u prethodnom stavku neće uključiti vrijeme koje je zbog više sile brod proveo na vezu u luci ukrcaja ili u toku putovanja, ili je morao biti popravljan tijekom putovanja. Isto će se primijeniti u slučajevima

navedenim u čl.782. st.2. i čl.793. st.2. u odnosu na broj dana u kojima je teret bio krčan ili iskrcavan nakon isteka vremena ugovorenog za ukrcaj ili iskrcaj.

Čl.803 (Predaja tereta na čuvanje) Ako bi primatelj propustio preuzeti teret, zapovjednik ga može predati na čuvanje nadležnim vlastima. U tom slučaju dužan je bez odlaganja obavijestiti o tome primatelja.

Ako se ne može utvrditi tko je primatelj ili ako bi primatelj odbio primiti teret, zapovjednik je dužan teret predati na čuvanje nadležnim vlastima i o tome obavijestiti naručitelja ili krcatelja.

Čl.804 (Pravo vlasnika broda da proda teret) U cilju naplate iznosa navedenih u čl.800 st.1. vlasnik broda može, uz dozvolu suda, prodati teret putem javne prodaje.

Vlasnik broda može vršiti svoje pravo na teretu čak i nakon što ga je zapovjednik predao primatelju. Međutim ovo neće vrijediti ako je proteklo trideset dana od dana predaje ili ako je treća osoba stekla posjed na teretu.

Čl.805 (Posljedice nekorisćenja prava na prodaju) Ako vlasnik broda ne iskoristi pravo navedeno u prethodnom članku, on može izgubiti pravo potraživanja prema naručitelju ili krcatelju. Međutim, naručitelj ili krcatelj dužni su izvršiti povratak novca u iznosu za koji su se obogatili.

Čl.806 (Ugovor s trećim i odgovornost vlasnika broda) Ako je naručitelj zaključio ugovor o prijevozu s trećom osobom, vlasnik broda će jedini biti odgovoran za izvršenje tog ugovora u dijelu koji se odnosi na obveze zapovjednika. U tom slučaju vlasnik broda može koristiti pravo u skladu s odredbama čl.746. ili 747.

Čl.807 (Razlozi za prestanak ugovora o prijevozu) Ugovor o prijevozu može prestati zbog bilo kojeg od sljedećih razloga:

1. ako je brod potonuo ili je izgubljen;
2. ako se brod ne može popraviti;
3. ako je brod zarobljen; ili
4. ako je teret izgubljen zbog više sile.

Ako se neki od slučajeva navedenih u točkama 1. do 3. iz prethodnog stavka dogodilo za vrijeme putovanja, naručitelj ili krcatelj su dužni platiti vozarinu

razmjerno izvršenom prijevozu, ali samo do vrijednosti koja ne prelazi vrijednost tereta.

Čl.808 (Raskid ugovora zbog razloga propisanih zakonom) Ako su putovanje ili prijevoz suprotni zakonu, ili je zbog više sile postalo nemoguće postizanje cilja radi kojeg je ugovor zaključen, svaka stranka može raskinuti ugovor.

Ako je ugovor raskinut u slučajevima u kojima se tijekom putovanja dogodio neki od razloga navedenih u prethodnom stavku, naručitelj ili krcatelj dužni su platiti vozarinu razmjerno izvršenom prijevozu.

Čl.809 (Viša sila u odnosu na dio tereta) Ako se neki od razloga navedenih u čl.807. st 1. t.4. i st1. prethodnog članka dogodio na dijelu tereta, naručitelj ili krcatelj mogu ukrcati drugi teret ako se time ne povećaju ovbeze vlasnika broda.

Ako naručitelj ili krcatelj žele ostvariti pravo navedeno u prethodnom stavku, dužni su izvršiti iskrcaj ili ukrcaj tereta bez odlaganja. Ako su propustili izvršiti iskrcaj ili ukrcaj tereta, dužni su platiti puni iznos vozarine.

Čl.810 (Raspolaganje teretom od strane zapovjednika i vozarina) Vlasnik broda može zahtijevati puni iznos vozarine u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

1. ako je zapovjednik raspolagao teretom u skladu s odredbom čl.774. st.1; ili
2. ako je zapovjednik raspolagao teretom u skladu s odredbom čl.832.

Čl.811 (Zastara potraživanja vlasnika broda) Potraživanje vlasnika broda prema naručitelju, krcatelju ili primatelju zastarijeva nakon isteka roka od jedne godine.

Čl.812 (*Mutatis, mutandis* primjena) Odredbe čl.121, 134, 136 do 141 i 146 primjenjuju se *mutatis mutandis* na vlasnika broda.

Dio 2. Teretnica

Čl.813 (Izdavanje teretnice) Vlasnik broda dužan je na zahtjev naručitelja ili krcatelja izdati teretnicu u jednom ili više primjeraka nakon preuzimanja tereta.

Vlasnik broda dužan je na zahtjev naručitelja ili krcatelja izdati teretnicu u jednom ili više primjeraka nakon ukrcaja tereta, ili u teretnicu navedenu u prethodnom stavku unijeti činjenicu da je teret ukrcan.

Vlasnik broda može ovlastiti zapovjednika ili drugog službenika da izda teretnicu ili da izda potvrdu o ukrcaju iz prethodnog stavka.

Čl.814 (Podaci sadržani u teretnici) Teretnica koju je potpisao izdavatelj treba sadržavati slijedeće podatke:

1. naziv, državnu pripadnost i zapremninu broda;
2. puno ime zapovjednika;
3. opis i težinu ili obim tereta i opis, broj i oznake koleta;
4. puno ime ili firmu naručitelja ili krcatelja;
5. puno ime ili firmu primatelja;
6. luku ukrcaja;
7. luku iskrcaja;
8. vozarinu;
9. mjesto i datum izdavanja teretnice; i
10. ako je teretnica izdata u dva ili više primjeraka, broj izdatih primjeraka.

Čl.815 (Izdavanje kopije) Naručitelj ili krcatelj kojima je izdata teretnica dužni su na zahtjev izdavaoca teretnice potpisati i predati kopiju teretnice.

Čl.816 (Predaja tereta u luci iskrcaja u slučaju kad je izdan veći broj teretnica) Zapovjednik ne smije odbiti predaju isporuke čak i ako imatelj samo jednog od dva ili više primjeraka teretnice zahtijeva predaju.

Čl.817 (Predaja tereta u luci koja nije luka iskrcaja u slučaju kad je izdan veći broj teretnica) Zapovjednik ne smije izvršiti predaju tereta u luci različitoj od luke iskrcaja, osim ako mu budu predani svi primjerci teretnice.

Čl.818 (Zahtjev za predaju od više imatelja teretnice) Ako predaju tereta zahtijevaju dva ili više imatelja teretnice, zapovjednik je dužan bez odlaganja predati teret na čuvanje nadležnoj vlasti i o tome obavijestiti sve imatelje teretnice koji su zahtijevali predaju.

Ako se nakon što je zapovjednik predao teret, suglasno odredbi čl.816. st.1. pojavi drugi imalac teretnice sa zahtjevom za predaju terata, treba postupiti na isti način u odnosu na preostali teret.

Čl.819 (Prvenstvo među imaocima teretnice) U odnosu na teret koji je predan na čuvanje nadležnim vlastima, suglasno odredbi prethodnog članka, imatelj teretnice, kome je teretnica najranije prenesena, od prvog imaoca teretnice može ostvariti pravo prvenstva prije ostalih imaoca teretnice.

U odnosu na teretnicu predanu odsutnoj osobi, vrijeme kad je teretnica poslana smatrat će se vremenom predaje teretnice.

Čl.820 (*Mutatis mutandis* primjena) Odredba čl.129. do 133. primjenjuju se *mutatis mutandis* na teretnicu.

Poglavlje 2. Prijevoz putnika

Čl.821 (Karta na ime određenog putnika) Karta na ime određenog putnika ne može se prenositi na drugu osobu.

Čl.822 (Obveza osiguranja hrane) Ako nije drukčije ugovoreno, vlasnik broda dužan je osigurati hranu za putnike tijekom putovanja.

Čl.823 (Obveza osiguranja hrane i smještaja za vrijeme popravka broda) Ako se u toku putovanja na brodu moraju obaviti popravci, vlasnik broda dužan je osigurati odgovarajući smještaj i ishranu putnika za vrijeme popravka. Ovo se ne primjenjuje u slučaju kad je vlasnik broda ponudio putnicima prijevoz do luke odredišta, ne u dirajući njihova prava.

U slučaju navedenom u prethodnom stavku, putnik može raskinuti ugovor pod uvjetom da plati prevozninu razmjerno izvršenom prijevozu.

Čl.824 (Besplatan prijevoz prtljage) Ako nije drukčije ugovoreno, vlasnik broda ne može zahtijevati plaćanje vozarine za prtljagu koju je putnik ovlašten donijeti sa sobom na brod po osnovi ugovora.

Čl.825 (Zakašnjenje s ukrcajem i pravo zapovjednika da otpočne putovanje) Ako putnik nije došao na brod u vrijeme određeno za ukrcaj, zapovjednik može odmah otpočeti putovanje. Isto se primjenjuje na luku veza u toku putovanja.

U slučaju navedenim u prethodnom stavku, putnik je dužan platiti puni iznos prevoznine.

Čl.826 (Raskid ugovora od strane putnika i prevoznina) Ako putnik raskine ugovor prije početka putovanja, dužan je platiti jednu polovicu prevoznine, a ako raskine ugovor nakon početka putovanja, dužan je platiti puni iznos prevoznine.

Čl.827 (Raskid ugovora zbog razloga predviđenih zakonom) Ako prije početka putovanja putnik postane nesposoban za putovanje zbog smrti, bolesti ili drugog razloga više sile, vlasnik broda može zahtijevati tri desetine prevoznine, a ako je neki od tih razloga nastupio nakon početka putovanja, vlasnik broda može, prema svom izboru, zahtijevati ili tri četvrtine prevoznine ili prevozninu razmjerno izvršenom prijevozu.

Čl.828 (Smrt putnika i postupak s njegovim prtljagom) Ako putnik umre, zapovjednik je dužan da s prtljagom preminulog postupi na način koji je najpovoljniji za njegove nasljednike.

Čl.829 (Zakonski razlozi prestanka ugovora) Ugovor o prijevozu prestaje iz bilo kojeg razloga navedenih u čl.807. st.1. t.1. do 3. Ako se neki od tih razloga dogodio za vrijeme putovanja, putnik je dužan platiti prevozninu razmjerno obavljenom prijevozu.

Čl.830 (*Mutatis mutandis* primjena) Odredbe čl.148. do 150, 808. i 811. primjenjuju se *mutatis mutandis* na prijevoz prtljage putnika.

Čl.831 (Čarter ugovor) Ako je zaključen čarter ugovor za prijevoz putnika, odredbe čl. 781. do 784, 786, 789. do 798, 800. do 802, 806. do 809 i 811, primjenjuju se *mutatis mutandis* na odnos vlasnika broda i naručitelja.

GLAVA V. ZAJEDNIČKA HAVARIJA

Čl.832 (Faktor zajedničke havarije) Zajednička havarija jesu štete i troškovi koji su nastali uslijed radnji zapovjednika u odnosu na brod ili teret u cilju očuvanja broda i tereta od zajedničke opasnosti.

Čl.833 (Osobe koje snose zajedničku havariju) Zajedničku havariju snosi svaka od zainteresiranih strana razmjerno vrijednosti broda i tereta koji su sačuvani od zajedničke opasnosti, polovici vozarine i prevoznine i iznosu štete koja čini zajedničku havariju koju snose jedan drugome.

Čl.834 (Računanje iznosa koji doprinose u zajedničku havariju) Za određivanje iznosa koji doprinose u zajedničku havariju kao vrijednost broda smatrat će se vrijednost broda u vrijeme i mjestu dolaska, dok će se kao

vrijednost tereta smatrati njegova vrijednost u vrijeme i mjestu iskrcaja. Međutim, u slučaju tereta, vozarina i troškovi koji se ne moraju platiti zbog gubitka tereta, bit će odbijeni od vrijednosti tereta.

Čl.835 (Ograničena odgovornost u zajedničkoj havariji) Osobe koje su dužne doprinositi u zajedničku havariju suglasno odredbama prethodna dva članka bit će odgovorne samo do visine vrijednosti koje su postojale u vrijeme kad je brod stigao, odnosno kad je teret bio predan.

Čl.836 (Računanje šteta koje čine zajedničku havariju) Za određivanje iznosa zajedničke havarije kao vrijednost broda smatrat će se njegova vrijednost u vrijeme i mjestu dolaska, dok će se kao vrijednost tereta smatrati njegova vrijednost u vrijeme i mjestu iskrcaja. Međutim, u slučaju tereta, svi troškovi koji se ne moraju platiti, jer je teret izgubljen, bit će odbijeni od vrijednosti tereta.

Čl.837 (Pravo regresa prema odgovornoj osobi) Ako je zajednička opasnost za brod i teret prouzrokovana uslijed mane broda ili tereta, ili uslijed nemarnosti, osoba koja doprinosi u zajedničku havariju ima pravo na regres protiv osobe koja je odgovorna za tu opasnost.

Čl.838 (Isključenje iz računjanja u doprinos zajedničke havarije) U doprinos zajedničke havarije ne računa se vrijednost opreme ugrađene na brodu, plaća posade, te hrana i odjeća posade i putnika, čak i ako su sačuvani, a ako se na ovim stvarima dogodila šteta, onda će ona biti uračunata u iznos zajedničke havarije.

Čl.839 (Isključenje iz zahtjeva za doprinos u zajedničku havariju) U računanje zajedničke havarije bit će uračunati vrijednost opreme koja nije uključena u inventar, teret za koji nije izdana teretnica ili neka druga isprava na osnovi koje bi se mogla procijeniti vrijednost tereta, ili novac, vrijednosni papiri ili druge vrijednosti čiji opis i vrijednost nisu izričito navedeni, a čak i kad se šteta dogodila na ovim stvarima, ona se neće uračunati u iznos zajedničke havarije.

Isto ono što je navedeno u prethodnom stavku, primjenjuje se na teret ukrcan na palubu.

Čl.840 (Lažni navodi o vrijednosti tereta) Ako je u teretnici, ili nekoj drugoj ispravi na osnovu koje se vrši procjena vrijednosti tereta, kao vrijednost tereta navedena vrijednost koja je viša od njene stvarne vrijednosti, u slučaju da je teret sačuvan, iznos doprinosa u zajedničku havariju bit će određen na

osnovi navedene vrijednosti; ali ako je navedena vrijednost niža od stvarne vrijednosti tereta, navedena vrijednost bit će iznos zajedničke havarije u slučaju da se na teretu dogodila bilo koja šteta.

Odredbe prethodnog stavka primjenjuju se *mutatis mutandis* na slučajeve davanje lažnih podataka koji su od utjecaja na određivanje vrijednosti tereta.

Čl.841 (Povrat štete koja je ušla u zajedničku havariju) Ako, nakon što su vlasnik broda, naručitelj, primatelj ili neka druga zainteresirana osoba dali doprinos u zajedničku havariju, cijeli brod ili dio broda, njegove pripadnosti ili teret, budu vraćeni vlasniku, on je dužan vratiti novac koji je dobio kao naknadu po osnovi zajedničke havarije, nakon što budu odbijeni i nagrada za spašavanje i iznos naknade štete koja je nastala uslijed djelomičnog gubitka ili oštećenja.

Čl.842 (Zastara potraživanja po osnovi zajedničke havarije) Zahtjevi po osnovi zajedničke havarije zastarijevaju nakon isteka roka od jedne godine od dana kad je postupak obračuna zajedničke havarije bio završen.

GLAVA VI. SUDAR BRODOVA

Čl.843 (Odredbe koje se primjenjuju na sudar brodova) U slučaju sudara između pomorskih brodova ili između pomorskih brodova i brodova unutrašnje plovidbe, naknada štete nastale na brodovima, ili štete koju pretrpe stvari ili osobe na brodu bit će uređene u skladu s odredbama ove glave, bez obzira u kojim vodama se dogodio sudar.

Čl.844 (Sudar izazvan višom silom) Ako je sudar brodova izazvan višom silom, ili ako je uzrok sudara ostao pod sumnjom, osobe koje su pretrpjele štetu ne mogu zahtijevati naknadu štete nastale u takvom sudaru.

Čl.845 (Sudar izazvan krivicom jedne strane) Ako je sudar brodova izazvan krivicom posade jednog od brodova, vlasnik toga broda dužan je naknaditi štetu izazvanu tim sudarom.

Čl.846 (Sudar izazvan krivicom obje strane) Ako je sudar izazvan krivicom posade oba broda, štetu koja je nastala uslijed tog sudara snose vlasnici oba broda razmjerno stupnju njihove krivnje. U slučaju kad nije moguće utvrditi stupanj krivnje, odgovornost za štetu vlasnici broda snose podjednako.

U slučaju navedenom u prethodnom stavku, vlasnici oba broda solidarno su odgovorni trećim osobama za štete izazvane smrću ili tjelesnim povredama.

Čl.847 (Sudar izazvan greškom pilota) I u slučaju da je sudar brodova izazvan greškom pilota, vlasnici brodova dužni su naknaditi štetu u skladu s odredbama prethodna dva članka.

Čl.848 (Zastara zahtjeva po osnovi sudara brodova) Zahtjevi za naknadu štete izazvane sudarom brodova zastarijevaju nakon isteka roka od dvije godine od dana sudara.

GLAVA VII. SPAŠAVANJE

Čl.849 (Faktor nagrade za spašavanje) Osoba koja je spasila brod ili teret ili druge stvari na brodu u slučaju kad su bili izloženi opasnosti u bilo kojim vodama, iako nije bila dužna da to učini, ima pravo zahtijevati pravednu nagradu za ishod spašavanja. Isto se primjenjuje u slučaju kad pomorski brod spašava brod unutrašnje plovidbe i obrnuto.

Čl.850 (Određivanje nagrade za spašavanje) Ako ne postoji poseban sporazum o nagradi za spašavanje pa nastane spor o visini te nagrade, sud je dužan utvrditi naknadu na zahtjev stranaka, uzimajući u obzir stupanj rizika, uslugu spašavanja, troškove, ishod spašavanja i sve ostale okolnosti.

Čl.851 (Promjena nagrade za spašavanje) Ako je, u slučaju kad je sporazum o visini nagrade za spašavanje postignut, u vrijeme dok je postojala opasnost na moru, iznos te nagrade krajnje nerazuman, sud može povećati ili smanjiti taj iznos uzimajući u obzir okolnosti navedene u prethodnom članku.

Čl.852 (Ograničenje iznosa nagrade za spašavanje) Ako ne postoji poseban sporazum o tome, iznos nagrade za spašavanje ne može premašiti vrijednost spašene stvari.

Ako postoji pomorsko založno pravo s pravom prvenstva, iznos nagrade za spašavanje ne može premašiti iznos koji preostane nakon što bude odbijen iznos potraživanja osobe koja posjeduje to založno pravo.

Čl.853 (Raspodjela nagrade za spašavanje u slučaju da ima više spasitelja) U slučaju kad su spašavanje zajedno vršile dvije ili više osoba, odredba čl.850. se primjenjuje *mutatis mutandis* na razmjerno raspodjeljivanje nagrade za spašavanje.

Osoba koja je vršila spašavanje ljudskih života također ima pravo sudjelovati u podjeli nagrade za spašavanje suglasno odredbi prethodnog stavka.

Čl. 854 (Raspodjela nagrade za spašavanje na strani broda) Ako je brod obavio spašavanje i za to dobio nagradu, iznos štete koju je brod pretrpio i troškovi koje je imao prilikom spašavanja bit će plaćeni vlasniku broda, dok se ostatak plaća u jednakim dijelovima zapovjedniku i posadi.

U vezi raspodjele iznosa nagrade koju treba platiti posadi u skladu s odredbama prethodnog stavka, zapovjednik je dužan prije završetka putovanja sastaviti plan raspodjele, uzimajući u obzir rad svakog člana posade, ishod spašavanja i okolnosti te o tome obavijestiti posadu.

Čl.855 (Spašavanje tegljačem) Tegljač nema pravo na nagradu za spašavanje broda kojeg tegli, osim ako je tegljač pružio izvanredne usluge koje se ne mogu smatrati obavljenjem ugovora o tegljenju.

Čl.856 (Nagrada za spašavanje između brodova koji pripadaju istom vlasniku) Nagrada za spašavanje duguje se bez obzira na to što je spašavanje izvršeno između brodova koji pripadaju istom vlasniku.

Čl.857 (Osobe koje nemaju pravo na nagradu za spašavanje) Sljedeće osobe nemaju pravo zahtijevati nagradu za spašavanje:

1. osoba koja je vršila spašavanje na spašenom brodu;
2. osoba koja je izazvala opasnost na moru, namjerno ili nemarnošću;
3. osoba koja je nasilno vršila spašavanje, uprkos tome što je spašavanje bilo odbijeno iz opravdanih razloga; i
4. osoba koja je utajila ili raspolagala spašenim stvarima bez opravdanog razloga.

Čl.858 (Založno pravo spasitelja) Postavljanje zahtjeva za nagradu za spašavanje, koji postavi spasitelj, ima za posljedicu uspostavljanje pomorskog založnog prava na spašenom teretu.

Međutim, pomorsko založno pravo ne može se realizirati na tom teretu nakon što ga je dužnik predao trećoj osobi.

Odredbe koje se odnose na pomorsko založno pravo povjerioca broda primjenjuju se *mutatis mutandis* na pomorsko založno pravo navedeno u prethodnom stavku.

Čl.859 (Ovlaštenje zapovjednika u vezi plaćanja nagrade za spašavanje) Zapovjednik je ovlašten prema dužnicima spašavanja preduzimati sve sudske i vansudske radnje glede plaćanja nagrade za spašavanje.

Zapovjednik se može pojaviti kao tužitelj ili tuženi u vezi sa zahtjevom za nagradu za spašavanje, a presuda donijeta u vezi s tim zahtjevom imat će učinak u korist ili protiv dužnika nagrade za spašavanje.

Čl.860 (Zastara potraživanja za nagradu za spašavanje) Zahtjev za nagradu za spašavanje zastarijeva nakon isteka roka od dvije godine od dana kad je izvršeno spašavanje.

GLAVA VIII. POTRAŽIVANJA NA BRODU

Čl.861 (Potraživanja po osnovi pomorskog založnog prava) Osoba koja ima neko od sljedećih potraživanja posjeduje pomorsko založno pravo na brodu, opremi broda, vozarini za putovanje u vremenu kad je nastalo potraživanje koje je dovelo do uspostavljanja založnog prava i pripadnosti broda:

1. pravni troškovi učinjeni u zajedničkom interesu vjerovnika, troškovi javne prodaje broda, javne takse koje terete brod u vezi s putovanjem, dugovanje po osnovi pilotáže i tegljenja te troškovi čuvanja i nadzora na brodu od vremena ulaska broda u posljednu luku;

2. potraživanja nastala po osnovi ugovora o zapošljavanju posade i drugih službenika broda;

3. nagrada za spašavanje i doprinos broda u zajedničku havariju;

4. naknada štete izazvane plovidbenim institucijama i plovidbenim putevima, sudarom brodova ili drugom plovidbenom nezgodom, naknada za gubitak života ili tjelesne povrede posade ili putnika te naknada štete nastale na teretu ili prtljagi;

5. potraživanja nastala po osnovi ugovora koje je zaključio zapovjednik djelujući u okviru svojih ovlaštenja izvan luke upisa broda, ako su ti ugovori bili potrebni za očuvanje broda ili produženje putovanja;

6. potraživanja u vezi s opremom, hranom i gorivom broda, potrebnim za pripremu posljednjeg putovanja.

Povjeritelj broda koji posjeduje pomorsko založno pravo navedeno u prethodnom stavku, ima pravo prvenstva pred ostalim povjeriteljima prilikom

ostvarivanja svojih potraživanja iz imovine navedene u prethodnom stavku u skladu s odredbama ovog Zakonika i drugim zakonima. U tom slučaju odredbe koje se odnose na hipoteku u Gradanskom zakoniku, primijenjuju se *mutatis mutandis*, osim ako nisu u suprotnosti s prirodom tog založnog prava.

Čl.862 (Pripadnosti broda i vozarina) Pripadnosti broda i vozarina navedeni su u prethodnom članku kao što slijedi:

1. naknada štete vlasniku broda zbog oštećenja broda ili zbog gubitka vozarine;

2. doprinos za zajedničku havariju koji se duguje vlasniku broda u vezi sa štetom koju je pretrpio brod ili u vezi gubitka vozarine; i

3. nagrada za spašavanje koja se duguje vlasniku broda.

Čl.863 (Pomorsko založno pravo na vozarini) Pomorsko založno pravo na vozarini može biti ostvareno na neplaćenju vozarine te iznosu plaćene vozarine koju posjeduje vlasnik broda ili njegov agent.

Čl.864 (Isključenje novca dobijenog po osnovi osiguranja) Odredbe čl.862. ne primjenjuje se na novac koji treba isplatiti vlasniku broda po osnovi osiguranja te na druge premije i subvencije.

Čl.865 (Potraživanja po osnovi ugovora o zaposlenju) Potraživanja navedena u čl.861. st.1. t.2. predstavljaju osnovu za uspostavljanje pomorskog založnog prava na čitavom iznosu vozarine koju treba platiti za sva putovanja obavljena za vrijeme postojanja ugovora o zaposlenju.

Čl.866 (Pravo prvenstva pomorskih založnih prava) Potraživanja na koje se odnose pomorska založna prava, a odnose se na isto putovanje, imat će red prvenstva onako kako je izloženo u odredbi čl.861. st.1.

Potraživanja koja predstavljaju osnovu za uspostavljanje založnog prava navedenog u čl.861. st.1. t.3. i 5. imat će red prvenstva u svakoj od ove dvije kategorije, obrnutim redom od datuma kada su uspostavljeni. Potraživanja koja su nastala iz jednog istog događaja smatrat će se nastalim istog datuma.

Čl.867 (Ditto) Potraživanja na koja se odnosi pomorsko založno pravo, a koja se odnose na dva ili više putovanja imat će red prvenstva u obrnutim redu od datuma kada su nastala.

Potraživanja koja predstavljaju osnovu prava za uspostavljanje založnog prava navedena u čl.865. bit će u istom redu prvenstva s potraživanjima iz poslednjeg putovanja.

Čl.868 (Potraživanja osigurana pomorskim založnim pravom istog reda prvenstva) Potraživanja na koja se odnosi pomorsko založno pravo iz prethodna tri članka sudjeluju istovremeno i razmjerno visini potraživanja u slučaju kad je fond iz kojeg se trebaju namiriti vjerovnici nedovoljan da bi se platila sva potraživanja u cijelosti.

Čl.869 (Prijenos potraživanja koja su osigurana pomorskim založnim pravom) Potraživanja koja su osigurana pomorskim založnim pravom slijede brod bez obzira na to u čije ruke dođe.

Čl.870 (Gašenje pomorskih založnih prava) Pomorska založna prava gase se ako nisu realizirana u roku od jedne godine od datuma kad su nastala.

Pomorsko založno pravo prestaje postojati odlaskom broda.

Čl.871 (Hipoteka na brodu) Brod koji je upisan u registar može biti predmet hipoteke.

Hipoteka na brodu odnosi se i na njegove pripadnosti.

Odredbe koje se odnose na hipoteku navedene u odredbama Građanskog zakonika primjenjuju se *mutatis mutandis* na hipoteku na brodu.

Čl.872 (Hipoteka i pravo prvenstva) Pomorsko založno pravo vjerovnika broda ima prvenstvo pred zalogom i hipotekom.

Čl.873 (Zabrana zalaganja broda koji je upisan u registar) Brod koji je upisan u registar ne može biti predmet zaloge.

Čl.874 (*Mutatis mutandis* primjena na brod u gradnji) Odredbe ove glave primjenjuju se *mutatis mutandis* na brod u gradnji.

Preveo s engleskog:
Časlav Pejović